Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím

Organizácia Spojených národov 2007

Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím

Preambula

Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru (ďalej len „zmluvné strany"),

(a) *pripomínajúc* zásady proklamované v Charte Organizácie Spojených národov, ktoré uznávajú prirodzenú dôstojnosť a hodnotu a rovnaké a neodňateľné práva všetkých príslušníkov ľudskej rodiny ako základ slobody, spravodlivosti a mieru vo svete,

(b) *uznávajúc,* že Organizácia Spojených národov vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v medzinárodných dohovoroch o ľudských právach vyhlásila a zhodla sa na tom, že každý človek má nárok na všetky práva a slobody ustanovené v týchto dokumentoch, a to bez akýchkoľvek rozdielov,

(c) *opätovne potvrdzujúc* všestrannosť, vzájomnú závislosť a vzájomnú závislosť a prepojenie všetkých ľudských práv a slobôd a potrebu zaručiť osobám so zdravotným postihnutím ich plné užívanie bez diskriminácie,

(d) *pripomínajúc* Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Medzinárodný dohovor o občianskych a politických právach, Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie, Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, Dohovor o právach dieťaťa a Medzinárodný dohovor o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín,

(e) *uznávajúc*, že zdravotné postihnutie je pojem, ktorý sa vyvíja, a že zdravotné postihnutie je výsledkom vzájomného pôsobenia medzi osobami so zhoršeným zdravím a medzi bariérami v postojoch a v prostredí, ktoré im bránia plne a účinne sa zúčastňovať na živote spoločnosti na rovnakom základe s ostatnými,

(f) *uznávajúc* dôležitosť zásad a politických usmernení obsiahnutých vo Svetovom programe akcií týkajúcich sa osôb so zdravotným postihnutím a v Štandardných pravidlách pre vyrovnávanie príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím a ich vplyv na podporenie, formulovanie a vyhodnocovanie politík, plánov, programov a činností na vnútroštátnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni zameraných na ďalšie vyrovnávanie príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím,

(g) *zdôrazňujúc* dôležitosť zohľadňovania problematiky zdravotného postihnutia ako neoddeliteľnej súčasti príslušných stratégií trvalo udržateľného rozvoja,

(h) *uznávajúc tiež*, že diskriminácia akejkoľvek osoby na základe zdravotného postihnutia znamená porušenie prirodzenej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,

(i) *uznávajúc ďalej* rôznorodosť osôb so zdravotným postihnutím,

(j) *uznávajúc* potrebu presadzovať a chrániť ľudské práva všetkých osôb so zdravotným postihnutím, vrátane tých, ktorí potrebujú viac podpory,

(k) *znepokojené tým*, že osoby so zdravotným postihnutím vo všetkých častiach sveta napriek týmto rôznym nástrojom a záväzkom naďalej čelia prekážkam, ktoré bránia ich rovnoprávnemu zapojeniu sa do spoločnosti, a porušovaniu ich ľudských práv,

(l) *uznávajúc* dôležitosť medzinárodnej spolupráce pre zlepšovanie životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím v každej krajine, najmä však v rozvojových krajinách,

(m) *uznávajúc* hodnotu terajšieho a potenciálneho prínosu osôb so zdravotným postihnutím k celkovému blahobytu a rôznorodosti ich spoločenstiev, a uvedomujúc si, že podpora plného užívania ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím a ich plné začlenenie povedie k prehĺbeniu pocitu spolupatričnosti a k významnému pokroku v ľudskom, sociálnom a hospodárskom rozvoji spoločnosti a k odstráneniu chudoby,

(n) *uznávajúc* význam osobnej samostatnosti a nezávislosti, vrátane slobody voľby, pre osoby so zdravotným postihnutím,

(o) *usudzujúc*, že osoby so zdravotným postihnutím by mali mať možnosť aktívne sa podieľať na rozhodovacích procesoch o politikách a o programoch, vrátane tých, ktoré sa ich priamo týkajú,

(p) *znepokojené* ťažkými podmienkami, ktorým čelia osoby so zdravotným postihnutím vystavené mnohonásobným alebo vystupňovaným formám diskriminácie na základe rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, vierovyznania, politického alebo iného presvedčenia, národnostného, etnického, domorodého alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu, veku alebo iného postavenia,

(q) *uznávajúc*, že ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím sú často vystavované, doma aj mimo domova, väčšiemu riziku násilia, zranenia alebo zneužívania, zanedbávania alebo nedbanlivého zaobchádzania, týrania alebo vykorisťovania,

(r) *uznávajúc*, že deti so zdravotným postihnutím by mali plne užívať všetky ľudské práva a základné slobody na rovnakom základe s ostatnými deťmi, a majúc na zreteli záväzky, ktoré na tento účel prijali štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Dohovoru o právach dieťaťa,

(s) *zdôrazňujúc* potrebu začleniť rodovú perspektívu do všetkých snáh o presadzovanie plného užívania ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím,

(t) *upozorňujúc na* skutočnosť, že väčšina osôb so zdravotným postihnutím žije v podmienkach chudoby, a v tejto súvislosti uznávajúc naliehavú potrebu riešiť problém nepriaznivého dopadu chudoby na osoby so zdravotným postihnutím,

(u) *majúc na pamäti*, že pre dosiahnutie plnej ochrany osôb so zdravotným postihnutím, najmä počas ozbrojených konfliktov a okupácie cudzími vojskami, sú nepostrádateľné podmienky mieru a bezpečnosti založené na plnom rešpektovaní cieľov a zásad obsiahnutých v Charte Organizácie Spojených národov a dodržiavanie platných nástrojov v oblasti ľudských práv,

(v) *uznávajúc* dôležitosť prístupnosti fyzického, sociálneho, hospodárskeho a kultúrneho prostredia, zdravotnej starostlivosti a vzdelávania, informácií a komunikácie pre plné užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím,

(w) *uvedomujúc si*, že jednotlivec, ktorý je viazaný zodpovednosťou voči ďalším jednotlivcom a voči spoločenstvu, ku ktorému patrí, je povinný usilovať sa o presadzovanie a dodržiavanie práv uznaných v Medzinárodnej listine ľudských práv,

(x) *presvedčené o tom*, že rodina je prirodzená a základná jednotka spoločnosti a má nárok na ochranu zo strany spoločnosti a štátu, a že osobám so zdravotným postihnutím a ich rodinným príslušníkom by mala byť poskytovaná nevyhnutná ochrana a pomoc, ktorá by rodinám umožnila prispievať k tomu, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli plne a rovnako užívať svoje práva,

(y) *presvedčené o tom*, že komplexný a ucelený medzinárodný dohovor na podporu a ochranu práv a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím významne prispeje ku odstráneniu závažného sociálneho znevýhodnenia osôb so zdravotným postihnutím a k podporeniu ich účasti v občianskom, politickom, hospodárskom, sociálnom a kultúrnom živote s rovnakými príležitosťami, a to tak v rozvojových, ako aj vo vyspelých krajinách,

dohodli sa takto:

Článok 1
Účel

Účelom tohto dohovoru je presadzovať, chrániť a zabezpečovať plné a rovnaké užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti.

Osoby so zdravotným postihnutím zahŕňajú osoby s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami, ktoré v súčinnosti s rôznymi prekážkami môžu brániť ich plnému a účinnému zapojeniu do života spoločnosti na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 2
Vymedzenie pojmov

Na účely tohto dohovoru:

„Komunikácia" zahŕňa jazyky, zobrazenie textu, Braillovo písmo, taktilnú komunikáciu, zväčšené písmo, prístupné multimédiá, ako aj písané, zvukové, jazykovo jednoduché, predčítavané, augmentatívne a ďalšie alternatívne spôsoby, prostriedky a formáty komunikácie, vrátane prístupných informačných a komunikačných technológií.

„Jazyk" zahŕňa hovorenú a znakovú reč a iné formy neverbálnej komunikácie.

„Diskriminácia na základe zdravotného postihnutia" znamená každé robenie rozdielov, vylúčenie alebo obmedzenie na základe zdravotného postihnutia, ktorých cieľom alebo účinkom je narušiť alebo znemožniť uznávanie, užívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd v politickej, hospodárskej, sociálnej, kultúrnej, občianskej alebo inej oblasti na rovnakom základe s ostatnými. Zahŕňa všetky formy diskriminácie, vrátane odmietnutia primeraných úprav.

„Primerané úpravy" znamenajú nevyhnutnú a adekvátnu zmenu a prispôsobenie, ktoré nepredstavujú neúmerné alebo nadmerné zaťaženie, a robia sa, ak si to vyžaduje konkrétny prípad, s cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím užívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd na rovnakom základe s ostatnými.

„Univerzálny dizajn" znamená navrhovanie výrobkov, zariadení, programov a služieb tak, aby ich mohli využívať v najväčšej možnej miere všetci ľudia bez nutnosti úprav alebo špeciálneho dizajnu. „Univerzálny dizajn" nevylučuje asistenčné zariadenia pre určité skupiny osôb so zdravotným postihnutím, ak je to potrebné.

Článok 3
Všeobecné zásady

Tento dohovor sa zakladá na nasledujúcich zásadách:

(a) rešpektovanie prirodzenej dôstojnosti, osobnej nezávislosti, vrátane slobody voľby, a samostatnosti osôb;

(b) nediskriminácia;

(c) plné a účinné zapojenie sa a začlenenie do spoločnosti;

(d) rešpektovanie odlišnosti a prijímania osôb so zdravotným postihnutím ako súčasti ľudskej rozmanitosti a prirodzenosti;

(e) rovnosť príležitostí;

(f) prístupnosť;

(g) rovnosť medzi mužmi a ženami;

(h) rešpektovanie rozvíjajúcich sa schopností detí so zdravotným postihnutím a rešpektovanie práva detí so zdravotným postihnutím na zachovanie vlastnej identity.

Článok 4
Všeobecné záväzky

1. Zmluvné strany sa zaväzujú zabezpečiť a podporovať plné uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím bez akéhokoľvek diskriminovania na základe zdravotného postihnutia. Na tento účel sa zmluvné strany zaväzujú:

(a) prijať všetky príslušné legislatívne, správne a iné opatrenia na uplatňovanie práv uznávaných v tomto dohovore;

(b) prijať všetky príslušné opatrenia, vrátane zákonodarstva, na úpravu alebo zrušenie existujúcich zákonov, predpisov, obyčajov a praktík, ktoré predstavujú diskrimináciu osôb so zdravotným postihnutím;

(c) zohľadniť ochranu a podporu ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých politikách a programoch;

(d) zdržať sa akéhokoľvek konania alebo praktík, ktoré sú v rozpore s týmto dohovorom, a zabezpečiť, aby verejné orgány a inštitúcie konali v súlade s týmto dohovorom;

(e) prijať všetky primerané opatrenia na odstránenie diskriminácie na základe zdravotného postihnutia zo strany akejkoľvek osoby, organizácie alebo súkromného podniku;

(f) uskutočňovať alebo podporovať výskum a vývoj univerzálne navrhovaných tovarov, služieb, zariadení a vybavenia, v zmysle definície v článku 2 tohto dohovoru, ktoré by vyžadovali minimálne prispôsobenie a najnižšie náklady, na uspokojenie špecifických potrieb osôb so zdravotným postihnutím, podporovať ich dostupnosť a využívanie a presadzovať univerzálny dizajn pri vytváraní noriem a usmernení;

(g) uskutočňovať alebo podporovať výskum a vývoj a podporovať dostupnosť a využívanie nových technológií, vrátane informačných a komunikačných technológií, pomôcok na mobilitu, zariadení a podporných technológií vhodných pre osoby so zdravotným postihnutím, a zároveň uprednostňovať cenovo dostupné technológie;

(h) poskytovať osobám so zdravotným postihnutím prístupné informácie o pomôckach na mobilitu, zariadeniach a podporných technológiách, vrátane nových technológií, ako aj o iných formách pomoci, podporných službách a zariadeniach;

(i) podporovať vzdelávanie odborníkov a pracovníkov, ktorí pracujú s osobami so zdravotným postihnutím, v oblasti práv uznaných v tomto dohovore, s cieľom zlepšiť poskytovanie pomoci a služieb zaručených týmito právami.

2. Pokiaľ ide o hospodárske, sociálne a kultúrne práva, každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, sa zaväzuje prijať opatrenia v maximálnom rozsahu svojich prostriedkov a v prípade potreby aj v rámci medzinárodnej spolupráce, s cieľom postupne dosiahnuť plnú realizáciu týchto práv, bez toho, aby to malo dopad na záväzky obsiahnuté v tomto dohovore, ktoré sú v súlade s medzinárodným právom bezprostredne uplatniteľné.

3. Pri vytváraní a uplatňovaní zákonodarstva a politík zameraných na vykonávanie tohto dohovoru a pri rozhodovaní o otázkach týkajúcich sa osôb so zdravotným postihnutím, štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, budú dôkladne konzultovať s osobami so zdravotným postihnutím, vrátane detí so zdravotným postihnutím, a budú s nimi aktívne spolupracovať prostredníctvom ich reprezentatívnych organizácií.

4. Nič v tomto dohovore nemá dopad na žiadne ustanovenia, ktoré väčšmi prispievajú k uplatňovaniu práv osôb so zdravotným postihnutím a ktoré môžu byť obsiahnuté v práve štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, alebo v medzinárodnom práve platnom pre daný štát. V žiadnom štáte, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, nemožno obmedzovať alebo porušovať žiadne z ľudských práv a základných slobôd uznaných alebo existujúcich v tomto štáte na základe zákona, dohovorov, predpisov alebo obyčajov pod zámienkou, že tento dohovor neuznáva takéto práva alebo slobody, alebo ich uznáva v menšom rozsahu.

5. Ustanovenia tohto dohovoru sa vzťahujú na všetky súčasti federatívnych štátov bez akýchkoľvek obmedzení alebo výnimiek.

Článok 5
Rovnosť a nediskriminácia

1. Zmluvné strany uznávajú, že všetky osoby sú si rovné pred zákonom a podľa zákona a majú nárok na rovnakú ochranu a na rovnaký úžitok zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie.

2. Zmluvné strany zakazujú všetku diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia a zaručujú osobám so zdravotným postihnutím rovnakú a účinnú právnu ochranu pred diskrimináciou z akýchkoľvek dôvodov.

3. V záujme presadenia rovnosti a odstránenia diskriminácie zmluvné strany podniknú všetky príslušné kroky na zabezpečenie poskytovania primeraných úprav.

4. Osobitné opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na urýchlenie alebo dosiahnutie faktickej rovnosti osôb so zdravotným postihnutím, sa v zmysle tohto dohovoru nepovažujú za diskrimináciu.

Článok 6
Ženy so zdravotným postihnutím

1. Zmluvné strany uznávajú, že ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím sú vystavené viacnásobnej diskriminácii, a v tejto súvislosti prijmú opatrenia, aby im zabezpečili plné a rovnaké užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd.

2. Zmluvné strany prijmú všetky príslušné opatrenia na zabezpečenie plného rozvoja, pokroku a rozšírenia právomocí žien s cieľom zaručiť im uplatňovanie a užívanie ľudských práv a základných slobôd stanovených v tomto dohovore.

Článok 7
Deti so zdravotným postihnutím

1. Zmluvné strany prijmú všetky nevyhnutné opatrenia, ktorými zabezpečia deťom so zdravotným postihnutím plné užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd na rovnakom základe s ostatnými deťmi.

2. Prvoradým hľadiskom pri každej činnosti týkajúcej sa detí so zdravotným postihnutím je najlepší záujem dieťaťa.

3. Zmluvné strany zabezpečia deťom so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými deťmi právo slobodne vyjadrovať svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ich dotýkajú, pričom sa ich názorom musí venovať náležitá pozornosť zodpovedajúca ich veku a zrelosti, a v záujme uplatňovania tohto práva im poskytujú pomoc primeranú ich veku a zdravotnému postihnutiu.

Článok 8
Zvyšovanie povedomia

1. Zmluvné strany sa zaväzujú prijať okamžité, účinné a primerané opatrenia:

(a) na zvýšenie povedomia v celej spoločnosti, a to aj na úrovni rodín, o postavení osôb so zdravotným postihnutím, a na podporenie rešpektovania práv a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím;

(b) na boj proti stereotypom, predsudkom a škodlivým praktikám vo vzťahu k osobám so zdravotným postihnutím, vrátane tých, ktoré sa zakladajú na pohlaví a veku, vo všetkých oblastiach života;

(c) na podporu uvedomenia si schopností a prínosu osôb so zdravotným postihnutím;

2. Medzi opatrenia prijaté na tento účel patria:

(a) Iniciovanie a uskutočňovanie účinných kampaní na zvyšovanie povedomia verejnosti, ktorých cieľom je:

(i) vychovávať k vnímavosti k právam osôb so zdravotným postihnutím;

(ii) podporovať pozitívne vnímanie a väčšie spoločenské povedomie vo vzťahu k osobám so zdravotným postihnutím,

(iii) podporovať uznávanie zručností, predností a schopností osôb so zdravotným postihnutím, ako aj ich prínosu pre pracovisko a pre trh práce,

(b) Presadzovať postoj rešpektovania práv osôb so zdravotným postihnutím na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému a u všetkých detí od ich raného veku.

(c) Nabádať všetky prostriedky masovej komunikácie, aby zobrazovali osoby so zdravotným postihnutím spôsobom, ktorý je v súlade s účelom tohto dohovoru.

(d) Podporovať vzdelávacie programy zamerané na zvyšovanie povedomia vo vzťahu k osobám so zdravotným postihnutím a k právam osôb so zdravotným postihnutím.

Článok 9
Prístupnosť

1. S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života, zmluvné strany prijmú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím, na rovnakom základe s ostatnými, prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii, vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, sa budú vzťahovať, okrem iného, na:

(a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia, vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk;

(b) informačné, komunikačné a iné služby, vrátane elektronických a pohotovostných služieb.

2. Zmluvné strany prijmú aj príslušné opatrenia:

(a) na vypracovanie, vyhlásenie a kontrolu dodržiavania minimálnych noriem a pravidiel pre zabezpečenie prístupnosti zariadení a služieb dostupných alebo poskytovaných verejnosti;

(b) na zabezpečenie toho, aby súkromné subjekty, ktoré poskytujú zariadenia a služby dostupné alebo poskytované verejnosti, zohľadňovali všetky aspekty prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím.

(c) na zabezpečenie zainteresovaným subjektom vzdelávania o otázkach prístupnosti, s ktorými sa stretávajú osoby so zdravotným postihnutím;

(d) na vybavenie budov a iných verejne prístupných priestorov označením v Braillovom písme a v ľahko čitateľnej a zrozumiteľnej forme;

(e) na poskytovanie rôznych foriem živej pomoci a sprostredkovania, vrátane sprievodcov, predčítavateľov a profesionálnych tlmočníkov znakovej reči s cieľom uľahčiť prístup do budov a do iných verejne prístupných zariadení;

(f) na podporenie ďalších primeraných foriem asistencie a podpory pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich prístup k informáciám;

(g) na podporenie prístupu osôb so zdravotným postihnutím k novým informačným a komunikačným technológiám a systémom, vrátane internetu;

(h) na podporovanie navrhovania, vývoja, výroby a distribúcie prístupných informačných a komunikačných technológií a systémov už v počiatočnej fáze tak, aby sa tieto technológie a systémy stali prístupnými pri minimálnych nákladoch.

Článok 10
Právo na život

Zmluvné strany opätovne potvrdzujú, že každá ľudská bytosť má prirodzené právo na život, a prijmú všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie účinného užívania tohto práva osobami so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 11
Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie

Zmluvné strany v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva, vrátane medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, prijmú všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ochrany a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách, vrátane ozbrojených konfliktov. núdzových humanitárnych situácií a živelných pohrôm.

Článok 12
Rovnosť pred zákonom

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú, že osoby so zdravotným postihnutím majú kdekoľvek právo na uznanie svojej osoby ako subjektu práva.

2. Zmluvné strany uznávajú, že osoby so zdravotným postihnutím majú právnu spôsobilosť vo všetkých oblastiach života na rovnakom základe s ostatnými.

3. Zmluvné strany prijmú príslušné opatrenia, ktoré majú umožniť osobám so zdravotným postihnutím prístup k pomoci, ktorú môžu potrebovať pri uplatňovaní svojej právnej spôsobilosti.

4. Zmluvné strany zabezpečia, aby všetky opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony poskytovali primerané a účinné záruky s cieľom zabrániť zneužitiu v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv. Tieto záruky zabezpečia, aby opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony rešpektovali práva, vôľu a preferencie danej osoby, aby zabraňovali konfliktu záujmov a nenáležitému ovplyvňovaniu, aby boli

primerané a prispôsobené situácii danej osoby, aby sa uplatňovali čo najkratšie a aby podliehali pravidelnej kontrole zo strany príslušného, nezávislého a nestranného orgánu alebo súdu. Tieto záruky musia byť primerané tomu, do akej miery uvedené opatrenia ovplyvňujú práva a záujmy danej osoby.

5. V súlade s ustanoveniami tohto článku zmluvné strany prijmú všetky primerané a účinné opatrenia na zabezpečenie rovnakého práva osôb so zdravotným postihnutím vlastniť alebo dediť majetok, spravovať svoje finančné záležitosti a mať rovnaký prístup k bankovým pôžičkám, hypotékam a iným formám finančného úverovania, a zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím neboli svojvoľne zbavené svojho majetku.

Článok 13
Prístup k spravodlivosti

1. Zmluvné strany zabezpečia pre osoby so zdravotným postihnutím účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými, a to aj poskytnutím procesných a veku primeraných úprav s cieľom uľahčiť im účinné plnenie ich úlohy priamych a nepriamych účastníkov, vrátane úlohy svedkov, vo všetkých súdnych konaniach, a to aj vo fáze vyšetrovania a predbežného konania.

2. V záujme poskytnutia pomoci na zabezpečenie účinného prístupu k spravodlivosti pre osoby so zdravotným postihnutím zmluvné strany budú podporovať primerané vzdelávanie osôb pôsobiacich v oblasti justičnej správy, vrátane pracovníkov polície a väzenskej správy.

Článok 14
Sloboda a osobná bezpečnosť

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými:

(a) užívali právo na slobodu a osobnú bezpečnosť;

(b) neboli nezákonne alebo svojvoľne zbavené slobody, aby každé zbavenie slobody bolo v súlade so zákonom a aby existencia zdravotného postihnutia nebola za žiadnych okolností dôvodom na zbavenie slobody.

2. Zmluvné strany zabezpečia, aby v prípade, ak boli osoby so zdravotným postihnutím akýmkoľvek postupom zbavené slobody, mali na rovnakom základe s ostatnými nárok na záruky v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv a aby sa s nimi zaobchádzalo v zhode s cieľmi a zásadami tohto dohovoru, vrátane poskytnutia primeraných úprav.

Článok 15
Ochrana pred mučením alebo krutým, neľudským či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním

1. Nikto nesmie byť vystavený mučeniu ani krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Predovšetkým, nikto nesmie byť bez svojho slobodného súhlasu vystavený lekárskym alebo vedeckým pokusom.

2. Zmluvné strany prijmú všetky účinné legislatívne, správne, súdne alebo iné opatrenia, aby sa na rovnakom základe s ostatnými zabránilo mučeniu alebo krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu osôb so zdravotným postihnutím.

Článok 16
Ochrana pred vykorisťovaním, násilím a zneužívaním

1. Zmluvné strany prijmú všetky príslušné legislatívne, správne, sociálne, vzdelávacie a iné opatrenia na ochranu osôb so zdravotným postihnutím tak doma, ako aj mimo domova, pred všetkými formami vykorisťovania, násilia a zneužívania, a to aj so zreteľom na ich rodový aspekt.

2. Zmluvné strany prijmú okrem toho aj všetky príslušné opatrenia, aby zabránili všetkým formám vykorisťovania, násilia a zneužívania tým, že zabezpečia, okrem iného, primerané formy pomoci a podpory pre osoby so zdravotným postihnutím a pre ich rodiny a opatrovateľov zohľadňujúce ich pohlavie a vek, a to aj poskytovaním informácií a osvety o tom, ako predchádzať prípadom vykorisťovania, násilia a zneužívania a ako ich rozpoznávať a nahlasovať. Zmluvné strany zabezpečia, aby podporné služby zohľadňovali vek, rod a druh zdravotného postihnutia.

3. V záujme toho, aby sa zabránilo výskytu všetkých foriem vykorisťovania, násilia a zneužívania, zmluvné strany zabezpečia, aby nezávislé orgány účinne monitorovali všetky zariadenia a programy, ktoré majú slúžiť osobám so zdravotným postihnutím.

4. Zmluvné strany prijmú všetky príslušné opatrenia, vrátane poskytovania podporných služieb, na podporenie fyzickej, kognitívnej a psychologickej regenerácie, rehabilitácie a sociálnej reintegrácie osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sa stali obeťami akýchkoľvek foriem vykorisťovania, násilia a zneužívania, Táto regenerácia a reintegrácia sa musí uskutočňovať v prostredí, ktoré podporuje zdravie, pohodu, sebaúctu, dôstojnosť a nezávislosť danej osoby a zohľadňuje jej špecifické potreby podmienené rodom a vekom.

5. Zmluvné strany uvedú do praxe účinné zákonodarstvo a politiky, vrátane zákonodarstva a politík zameraných na ženy a deti, s cieľom zabezpečiť, aby sa prípady vykorisťovania, násilia a zneužívania osôb so zdravotným postihnutím zistili, vyšetrili a v prípade potreby trestne stíhali.

Článok 17
Ochrana integrity osobnosti

Každá osoba so zdravotným postihnutím má právo na rešpektovanie svojej fyzickej a duševnej integrity na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 18
Sloboda pohybu a štátna príslušnosť

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na slobodu pohybu, na slobodu voľby miesta pobytu a ich právo na štátnu príslušnosť na rovnakom základe s ostatnými, a zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím:

(a) mali právo získať a meniť štátnu príslušnosť a neboli svojvoľne alebo na základe zdravotného postihnutia zbavené svojej štátnej príslušnosti;

(b) neboli na základe zdravotného postihnutia zbavené svojej spôsobilosti získať, vlastniť a využívať doklady potvrdzujúce ich štátnu príslušnosť alebo iné doklady totožnosti, alebo využívať príslušné postupy, ako je napríklad imigračné konanie, ktoré môžu byť nevyhnutné na uľahčenie uplatňovania práva na slobodu pohybu;

(c) mohli slobodne opustiť ktorúkoľvek krajinu, vrátane svojej vlastnej;

(d) neboli svojvoľne alebo na základe zdravotného postihnutia zbavené práva vstúpiť do svojej vlastnej krajiny.

2. Deti so zdravotným postihnutím sa zaregistrujú hneď po narodení a majú od narodenia právo na meno, právo na štátnu príslušnosť a, pokiaľ je to možné, právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť.

Článok 19
Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti

Zmluvné strany uznávajú rovnaké právo všetkých osôb so zdravotným postihnutím žiť v spoločenstve s rovnakými možnosťami voľbami ako majú ostatní, a prijmú účinné a primerané opatrenia, ktoré umožnia plné užívanie tohto práva osobami so zdravotným postihnutím a ich plné začlenenie a zapojenie do spoločnosti, a zabezpečia, aby:

(a) osoby so zdravotným postihnutím mali možnosť zvoliť si miesto pobytu, ako aj to, kde a s kým budú žiť, na rovnakom základe s ostatnými, a aby neboli nútené žiť v určitom prostredí.

(b) osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k celému spektru podporných služieb, či už domácich alebo pobytových a ďalších komunitných podporných služieb vrátane osobnej pomoci, nevyhnutných pre nezávislý život v spoločnosti a pre začlenenie sa do nej, a na zabránenie izolácie alebo segregácie v spoločnosti;

(c) komunitné služby a zariadenia pre širokú verejnosť boli za rovnakých podmienok prístupné osobám so zdravotným postihnutím a aby zohľadňovali ich potreby.

Článok 20
Osobná mobilita

Zmluvné strany prijmú účinné opatrenia na zabezpečenie osobnej mobility s najväčšou možnou nezávislosťou pre osoby so zdravotným postihnutím, a to aj tým, že:

(a) uľahčia osobnú mobilitu osôb so zdravotným postihnutím takým spôsobom a v takom čase, aký si zvolia oni sami, a to za prijateľné ceny;

(b) uľahčia prístup osôb so zdravotným postihnutím ku kvalitným pomôckam na mobilitu, zariadeniam, podporným technológiám a k rôznym formám asistencie a k sprostredkovateľom, a to aj zabezpečením ich finančnej dostupnosti;

(c) zabezpečia vzdelávanie zamerané na získanie zručnosti vo veci mobility pre osoby so zdravotným postihnutím a pre odborný personál pracujúci s osobami so zdravotným postihnutím;

(d) budú motivovať subjekty, ktoré vyrábajú pomôcky na mobilitu, zariadenia a podporné technológie, aby brali do úvahy všetky aspekty mobility osôb so zdravotným postihnutím.

Článok 21
Sloboda prejavu a presvedčenia a prístup k informáciám

Zmluvné strany prijmú všetky príslušné opatrenia, ktorými zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli uplatňovať právo na slobodu prejavu a presvedčenia, vrátane slobody vyhľadávať, prijímať a šíriť informácie a myšlienky na rovnakom základe s ostatnými, a to prostredníctvom všetkých foriem komunikácie podľa vlastného výberu, v zmysle definície v článku 2 tohto dohovoru, a to aj tým, že:

(a) osobám so zdravotným postihnutím poskytujú informácie určené širokej verejnosti, v prístupných formátoch a technológiách vhodných pre rôzne druhy zdravotného postihnutia, a to včas a bez dodatočných nákladov;

(b) akceptujú a umožnia osobám so zdravotným postihnutím používať znakové jazyky, Braillovo písmo, augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu, ako aj ďalšie prístupné prostriedky, spôsoby a formáty komunikácie podľa ich vlastného výberu v oficiálnej komunikácii;

(c) vyžadujú od súkromných subjektov. ktoré poskytujú služby širokej verejnosti, okrem iného aj prostredníctvom internetu, aby poskytovali osobám so zdravotným postihnutím informácie a služby v prístupných a použiteľných formátoch;

(d) nabádajú prostriedky masovej komunikácie, vrátane poskytovateľov informácií cez internet, aby svoje služby sprístupnili osobám so zdravotným postihnutím;

(e) uznávajú a podporujú používanie znakových jazykov.

Článok 22
Rešpektovanie súkromia

1. Žiadna osoba so zdravotným postihnutím, bez ohľadu na miesto jej pobytu alebo na prostredie, v ktorom žije, nesmie byť vystavená svojvoľnému alebo nezákonnému zasahovaniu do súkromia, do rodiny, domova, korešpondencie alebo do iných druhov komunikácie, ani nezákonným útokom na jej česť a povesť. Osoby so zdravotným postihnutím majú právo na zákonnú ochranu pred takým zasahovaním alebo útokmi.

2. Zmluvné strany chránia dôvernosť osobných informácií a informácií o zdravotnom stave a o rehabilitácii osôb so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 23
Rešpektovanie domova a rodiny

1. Zmluvné strany prijmú účinné a primerané opatrenia na odstránenie diskriminácie osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa manželstva, rodiny, rodičovstva a partnerských vzťahov na rovnakom základe s ostatnými, aby zabezpečili:

(a) uznanie práva všetkých osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sú vo veku vhodnom na uzavretie manželstva, uzavrieť manželstvo a založiť si rodinu na základe slobodného a plného súhlasu budúcich manželov;

(b) uznanie práva osôb so zdravotným postihnutím slobodne a zodpovedne rozhodovať o počte a vekovom odstupe svojich detí a ich práva na prístup k informáciám primeraným veku a k sexuálnej výchove a výchove k plánovanému rodičovstvu, a poskytnutie prostriedkov nevyhnutných na uplatňovanie týchto práv;

(c) zachovanie fertility osôb so zdravotným postihnutím, vrátane detí, a to na rovnakom základe s ostatnými.

2. Zmluvné strany zabezpečia práva a povinnosti osôb so zdravotným postihnutím, s prihliadnutím na opatrovníctvo, poručníctvo, zverenectvo, adopciu detí alebo podobné inštitúty, ak tieto pojmy existujú vo vnútroštátnom zákonodarstve; vo všetkých prípadoch je prvoradý najlepší záujem dieťaťa. Zmluvné strany poskytujú osobám so zdravotným postihnutím primeranú pomoc pri výkone ich povinností spojených s výchovou detí.

3. Zmluvné strany zabezpečia, aby deti so zdravotným postihnutím mali rovnaké práva, pokiaľ ide o život v rodinnom prostredí. Na účel uplatňovania týchto práv a predchádzania zatajovaniu, opúšťaniu, zanedbávaniu a segregácii detí so zdravotným postihnutím, sa

zmluvné strany zaväzujú, že budú poskytovať deťom so zdravotným postihnutím a ich rodinám včasné a úplné informácie, služby a podporu.

4. Zmluvné strany zabezpečia , aby dieťa nebolo oddelené od svojich rodičov proti svojej vôli, s výnimkou prípadov, keď príslušné orgány na základe súdneho preskúmania a v súlade s platným právom a predpismi rozhodnú, že takéto oddelenie je nevyhnutné v najlepšom záujme dieťaťa. Dieťa nesmie byť v žiadnom prípade oddelené od svojich rodičov v dôsledku jeho zdravotného postihnutia alebo zdravotného postihnutia jedného či obidvoch rodičov.

5. Ak najbližšia rodina nie je schopná starať sa o dieťa so zdravotným postihnutím, zmluvné strany vynaložia všetko úsilie, aby zabezpečili náhradnú starostlivosť v rámci širšej rodiny, a ak to nie je možné, v rodinnom prostredí v rámci spoločenstva.

Článok 24
Vzdelávanie

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na vzdelanie. Na účel uplatňovania tohto práva bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí zmluvné strany zabezpečia začleňujúci vzdelávací systém na všetkých úrovniach a celoživotné vzdelávanie zamerané na:

(a) plný rozvoj ľudského potenciálu a pocitu vlastnej dôstojnosti a hodnoty, a na posilnenie rešpektovania ľudských práv, základných slobôd a ľudskej rozmanitosti;

(b) rozvoj osobnosti, talentu a tvorivosti osôb so zdravotným postihnutím, ako aj ich duševných a telesných schopností, v maximálnej možnej miere;

(c) umožnenie osobám so zdravotným postihnutím účinne sa zapájať do života slobodnej spoločnosti.

2. Pri realizácii tohto práva zmluvné strany zabezpečia, aby:

(a) osoby so zdravotným postihnutím neboli na základe svojho zdravotného postihnutia vylúčené zo všeobecného systému vzdelávania a aby deti so zdravotným postihnutím neboli na základe svojho zdravotného postihnutia vylúčené z bezplatného a povinného základného vzdelávania alebo zo stredoškolského vzdelávania;

(b) osoby so zdravotným postihnutím mali na rovnakom základe s ostatnými prístup k inkluzívnemu, kvalitnému a bezplatnému základnému a stredoškolskému vzdelaniu v spoločenstve, v ktorom žijú;

(c) sa im poskytovali primerané úpravy v súlade s ich individuálnymi potrebami;

(d) osoby so zdravotným postihnutím dostali v rámci všeobecného systému vzdelávania požadovanú podporu s cieľom umožniť ich účinné vzdelávanie;

(e) sa účinné opatrenia individualizovanej podpory uskutočňovali v prostrediach, ktoré maximalizujú vzdelanostný a sociálny rozvoj, v súlade s cieľom plného začlenenia;

3. Zmluvné strany umožnia osobám so zdravotným postihnutím získavať zručnosti v oblasti bežného života a sociálne zručnosti s cieľom uľahčiť ich plné a rovnoprávne zapojenie do systému vzdelávania a do života spoločnosti. Zmluvné strany prijmú na tento účel príslušné opatrenia vrátane:

(a) umožnia štúdium Braillovho písma, alternatívneho písma a augmentatívnych a alternatívnych techník, prostriedkov a formátov komunikácie a rozvoj orientačných zručností a mobility, a vzájomnú podporu a poradenstvo osôb nachádzajúcich sa v rovnakej situácii;

(b) umožnia štúdium znakovej reči a podporu jazykovej identity spoločenstva nepočujúcich ľudí;

(c) zabezpečia, aby sa nevidiacim, nepočujúcim a hluchoslepým osobám, najmä deťom, poskytovalo vzdelávanie v takých jazykoch, spôsoboch a prostriedkoch komunikácie, ktoré sú najvhodnejšie pre danú osobu, a v prostredí, ktoré maximalizuje vzdelanostný a sociálny rozvoj človeka.

4. S cieľom pomôcť pri zabezpečení realizácie tohto práva, zmluvné strany prijmú príslušné opatrenia na zamestnávanie učiteľov, vrátane učiteľov so zdravotným postihnutím, ktorí ovládajú znakový jazyk a/alebo Braillovo písmo, a na prípravu odborníkov a pracovníkov, ktorí pôsobia na všetkých stupňoch vzdelávania. Takáto odborná príprava musí zahŕňať informácie o problematike zdravotného postihnutia a o používaní príslušných augmentatívnych a alternatívnych techník, prostriedkov a formátov komunikácie, vzdelávacích metód a materiálov určených na pomoc osobám so zdravotným postihnutím.

5. Zmluvné strany zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli absolvovať všeobecné terciárne vzdelávanie, odbornú prípravu na výkon povolania, vzdelávanie dospelých a celoživotné vzdelávanie bez diskriminácie a na rovnakom základe s ostatnými. Na tento účel zmluvné strany zabezpečia, aby sa osobám so zdravotným postihnutím poskytovali primerané úpravy.

Článok 25
Zdravie

Zmluvné strany uznávajú, že osoby so zdravotným postihnutím majú právo na dosiahnutie najlepšieho možného zdravia bez diskriminácie na základe zdravotného postihnutia. Zmluvné strany prijmú všetky príslušné opatrenia, ktorými zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím prístup k zdravotnej starostlivosti vrátane liečebnej rehabilitácii, ktoré zohľadňujú pohlavný aspekt. Zmluvné strany musia najmä:

(a) poskytovať osobám so zdravotným postihnutím rovnaký rozsah, kvalitu a štandard bezplatnej alebo cenovo dostupnej zdravotnej starostlivosti a programov, ktoré sa poskytujú ostatným osobám, a to aj v oblasti zdravotníckych programov zameraných na sexuálne a reprodukčné zdravie a programov v oblasti verejného zdravia určených pre celú populáciu;

(b) poskytovať zdravotnú starostlivosť, ktorú osoby so zdravotným postihnutím, vrátane detí a starších osôb, špecificky potrebujú v dôsledku svojho zdravotného postihnutia, a to vrátane

včasného zistenia, prípadne intervencie, a služby určené na minimalizáciu alebo prevenciu ďalšieho zdravotného postihnutia;

(c) poskytovať túto zdravotnú starostlivosť čo najbližšie k miestu bydliska danej osoby, vrátane vidieckych oblastí;

(d) vyžadovať od zdravotníckych pracovníkov, aby osobám so zdravotným postihnutím poskytovali starostlivosť v tej istej kvalite ako ostatným osobám, a to aj na základe slobodného a informáciami podloženého súhlasu, okrem iného, aj zvyšovaním povedomia o ľudských právach, dôstojnosti, nezávislosti a potrebách osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom odborného vzdelávania a zverejňovania etických noriem pre verejnú aj súkromnú zdravotnú starostlivosť;

(e) zakázať diskrimináciu osôb so zdravotným postihnutím pri poskytovaní zdravotného poistenia a životného poistenia, ak toto poistenie povoľuje vnútroštátne právo, a toto poistenie sa musí poskytovať spravodlivým a primeraným spôsobom;

(f) zamedziť diskriminačné odoprenie zdravotnej starostlivosti alebo zdravotníckych služieb alebo jedla a tekutín na základe zdravotného postihnutia.

Článok 26
Habilitácia a rehabilitácia

1. Zmluvné strany prijmú účinné a primerané opatrenia, a to aj cestou vzájomnej podpory ľudí so zdravotným postihnutím, aby umožnili osobám so zdravotným postihnutím dosiahnuť a udržať si maximálnu možnú samostatnosť, uplatniť v plnej miere telesné, duševné, sociálne a profesijné schopnosti a dosiahnuť plné začlenenie a zapojenie do všetkých oblastí života. Na tento účel zmluvné strany zriadia, podporujú a rozširujú komplexné habilitačné a rehabilitačné služby a programy, najmä v oblasti zdravotníctva, zamestnanosti, vzdelávania a sociálnych služieb tak, aby tieto služby a programy:

(a) sa začínali v čo najskoršej etape a boli založené na multidisciplinárnom posúdení individuálnych potrieb a predností;

(b) podporovali zapojenie a začlenenie do spoločnosti a do všetkých oblastí jej života, boli dobrovoľné a dostupné pre osoby so zdravotným postihnutím čo najbližšie k miestu ich bydliska, vrátane vidieckych oblastí.

2. Zmluvné strany podporujú rozvoj úvodného a sústavného odborného vzdelávania odborníkov a pracovníkov pôsobiacich v habilitačných a rehabilitačných službách.

3. Zmluvné strany podporujú dostupnosť, poznanie a používanie asistenčných zariadení a technológií určených pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sú určené na habilitáciu a rehabilitáciu.

Článok 27
Práca a zamestnávanie

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na prácu na rovnakom základe s ostatnými; zahŕňa to právo na možnosť živiť sa slobodne zvolenou prácou alebo prácou prijatou na trhu práce, a právo na pracovné prostredie, ktoré je otvorené, začleňujúce a prístupné pre osoby so zdravotným postihnutím. Zmluvné strany zaručujú a podporujú uplatňovanie práva na prácu, a to aj pre osoby, ktoré sa stali zdravotne postihnutými v priebehu zamestnania, prijímaním primeraných opatrení, a to aj legislatívnych, ktorými, okrem iného:

(a) zakážu diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia vo všetkých otázkach týkajúcich sa ktorejkoľvek formy zamestnávania, vrátane podmienok náboru, prijímania do práce a zamestnávania, trvania zamestnania, kariérneho postupu, ako aj bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci;

(b) budú chrániť, na rovnakom základe s ostatnými, práva osôb so zdravotnými postihnutím na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky, vrátane rovnakých príležitostí a rovnakého odmeňovania za prácu rovnakej hodnoty, na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, vrátane ochrany pred obťažovaním, a práva na nápravu ujmy;

(c) zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli uplatňovať svoje pracovné a odborárske práva na rovnakom základe s ostatnými;

(d) umožnia osobám so zdravotným postihnutím účinný prístup k programom všeobecného technického a odborného poradenstva, k službám sprostredkovania práce a k odbornej príprave na výkon povolania a k ďalšiemu vzdelávaniu;

(e) budú podporovať tvorbu pracovných príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím a ich kariérny postup na trhu práce, ako aj asistenciu pri hľadaní, získavaní a udržaní si zamestnania a pri návrate do zamestnania;

(f) budú podporovať príležitosti pre samostatnú zárobkovú činnosť, podnikanie, rozvoj družstiev a začatie vlastného podnikania;

(g) budú zamestnávať osoby so zdravotným postihnutím vo verejnom sektore;

(h) budú podporovať zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím v súkromnom sektore prostredníctvom primeraných politík a opatrení, medzi ktoré môžu patriť programy pozitívnych opatrení, motivačné a iné opatrenia;

(i) zabezpečia, aby sa pre osoby so zdravotným postihnutím realizovali na pracovisku primerané úpravy;

(j) budú podporovať, aby osoby so zdravotným postihnutím nadobúdali pracovné skúsenosti na otvorenom trhu práce;

(k) budú podporovať pracovnú a profesijnú rehabilitáciu osôb so zdravotným postihnutím a programy zamerané na udržania si pracovného miesta a na uľahčenie návratu do práce.

2. Zmluvné strany zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím neboli držané v podmienkach otroctva a nevoľníctva a aby boli chránené, na rovnakom základe s ostatnými, pred nútenou a povinnou prácou.

Článok 28
Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na primeranú životnú úroveň pre ne aj pre ich rodiny, vrátane dostatočnej výživy, oblečenia a ubytovania, a na neustále zlepšovanie životných podmienok, a podniknú príslušné kroky, ktorými zaručia a presadia uplatňovanie tohto práva bez diskriminácie na základe zdravotného postihnutia.

2. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na sociálnu ochranu a na užívanie tohto práva bez diskriminácie na základe zdravotného postihnutia a podniknú príslušné kroky, ktorými zaručia a presadia uplatňovanie tohto práva, vrátane týchto opatrení s cieľom:

(a) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím rovnaký prístup k službám zásobovania obyvateľstva čistou vodou a zabezpečiť im prístup k vhodným a cenovo dostupným službám, pomôckam a k iným formám pomoci pre potreby súvisiace so zdravotným postihnutím;

(b) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím, najmä ženám a dievčatám so zdravotným postihnutím a starším osobám so zdravotným postihnutím, prístup k programom sociálnej ochrany a k programom znižovania chudoby;

(c) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím a ich rodinám, ktoré žijú v chudobe, prístup k pomoci od štátu s úhradou výdavkov súvisiacich so zdravotným postihnutím, vrátane vhodného vzdelávania, poradenstva, finančnej pomoci a odľahčovacích služieb;

(d) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím prístup k programom verejnej bytovej výstavby;

(e) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím rovnaký prístup k dávkam a programom dôchodkového zabezpečenia.

Článok 29
Účasť na politickom a verejnom živote

Zmluvné strany zaručia osobám so zdravotným postihnutím politické práva a možnosť užívať ich na rovnakom základe s ostatnými a zaväzujú sa, že:

(a) zabezpečia, aby sa osoby so zdravotným postihnutím mohli účinne a plne podieľať na politickom a verejnom živote na rovnakom základe s ostatnými, a to priamo alebo prostredníctvom slobodne zvolených zástupcov, vrátane práva a možnosti osôb so zdravotným postihnutím voliť a byť zvolený, okrem iného tým, že:

(i) zabezpečia, že volebné postupy, zariadenia a materiály budú vhodné, prístupné a ľahko zrozumiteľné a použiteľné;

(ii) budú chrániť právo osôb so zdravotným postihnutím hlasovať v tajnom hlasovaní vo voľbách a vo verejných referendách bez zastrašovania, kandidovať vo voľbách, účinne zastávať úrad a pôsobiť vo všetkých verejných funkciách na všetkých úrovniach správy štátu, a súčasne umožnia používanie asistenčných a nových technológií, ak to bude vhodné;

(iii) zaručia slobodné vyjadrovanie vôle osôb so zdravotným postihnutím ako voličov a na tento účel im v prípade potreby na ich žiadosť umožnia, aby im pri hlasovaní poskytla pomoc osoba, ktorú si sami určia;

(b) budú aktívne podporovať prostredie, v ktorom sa osoby so zdravotným postihnutím môžu účinne a plne zúčastňovať na riadení verejných záležitostí, a to bez diskriminácie a na rovnakom základe s ostatnými, podnecovať ich účasť na verejnom živote, vrátane:

(i) účasti v mimovládnych organizáciách a združeniach zúčastňujúcich sa na verejnom a politickom živote krajiny a účasti na činnosti a správe politických strán;

(ii) zriaďovania organizácií osôb so zdravotným postihnutím a členstva v nich s cieľom zastupovať osoby so zdravotným postihnutím na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Článok 30
Účasť na kultúrnom živote, rekreácia, záujmové aktivity a šport

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím zúčastňovať sa, na rovnakom základe s ostatnými, na kultúrnom živote a prijmú všetky príslušné opatrenia, ktorými zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím:

(a) mali prístup ku kultúrnym materiálom v prístupných formátoch;

(b) mali prístup k televíznym programom, filmom, divadlu a iným kultúrnym aktivitám v prístupných formátoch;

(c) mali prístup k miestam určeným pre kultúrne predstavenia alebo služby, ako sú divadlá, múzeá, kiná, knižnice a služby cestovného ruchu, a v najväčšej možnej miere, mali prístup k historickým pamiatkam a k významným miestam národného kultúrneho dedičstva.

2. Zmluvné strany prijmú príslušné opatrenia, aby umožnili osobám so zdravotným postihnutím rozvíjať a využívať svoj tvorivý, umelecký a intelektuálny potenciál nielen na svoj vlastný prospech, ale aj na obohatenie celej spoločnosti.

3. Zmluvné strany podniknú všetky príslušné kroky, aby v súlade s medzinárodným právom zabezpečili, že zákony na ochranu práva duševného vlastníctva nebudú vytvárať neprimerané alebo diskriminačné prekážky prístupu osôb so zdravotným postihnutím ku kultúrnym materiálom.

4. Osoby so zdravotným postihnutím majú právo, na rovnakom základe s ostatnými, na uznanie a na podporu svojej osobitnej kultúrnej a jazykovej identity, vrátane používania znakovej reči a kultúry sluchovo postihnutých osôb.

5. S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím zúčastňovať sa, na rovnakom základe s ostatnými, na rekreačných, záujmových a športových aktivitách, zmluvné strany prijmú príslušné opatrenia s cieľom:

(a) podnecovať a podporovať čo najširšiu účasť osôb so zdravotným postihnutím na športových aktivitách na všetkých úrovniach;

(b) zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali možnosť organizovať a rozvíjať špeciálne športové a záujmové aktivity a zúčastňovať sa na nich a na tento účel podporovať poskytovanie primeraného výcviku, vzdelávania a finančných prostriedkov, a to na rovnakom základe s ostatnými;

(c) zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k miestam konania športových, rekreačných a turistických aktivít;

(d) zabezpečiť, aby deti so zdravotným postihnutím mali rovnaký prístup ako ostatné deti k účasti na hrách, rekreačných, záujmových a športových aktivitách, vrátane účasti na uvedených činnostiach v školách;

(e) zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k službám poskytovaným tými, ktorí sa zaoberajú organizovaním rekreačných, turistických, záujmových a športových aktivít.

Článok 31
Štatistika a zhromažďovanie údajov

1. Zmluvné strany sa zaväzujú zhromažďovať príslušné informácie,. vrátane štatistických a výskumných údajov, aby mohli formulovať a uplatňovať politiky na vykonávanie tohto dohovoru. Proces zhromažďovania a uschovávania týchto informácii musí:

(a) byť v súlade so zákonne stanovenými zárukami, vrátane zákonodarstva o ochrane údajov, na zabezpečenie dôverného charakteru a rešpektovania súkromia osôb so zdravotným postihnutím;

(b) byť v súlade s medzinárodne uznávanými normami na ochranu ľudských práv a základných slobôd a s etickými zásadami zhromažďovania a využívania štatistických údajov.

2. Informácie zhromaždené v súlade s týmto článkom budú podľa potreby roztriedené a použité tak, aby pomohli posúdiť plnenie záväzkov štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, vyplývajúcich z tohto dohovoru, a identifikovať a odstrániť prekážky, ktorým čelia osoby so zdravotným postihnutím pri uplatňovaní svojich práv.

3. Zmluvné strany prevezmú na seba zodpovednosť za šírenie týchto štatistických údajov a zabezpečia ich prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím i pre ostatných.

Článok 32
Medzinárodná spolupráca

1. Zmluvné strany uznávajú dôležitosť medzinárodnej spolupráce a jej presadzovania na podporu národných snáh o realizáciu účelu a cieľov tohto dohovoru a na tento účel prijmú primerané a účinné opatrenia na medzištátnej úrovni a v prípade potreby v partnerskej spolupráci s príslušnými medzinárodnými a regionálnymi organizáciami a občianskou spoločnosťou, najmä s organizáciami osôb so zdravotným postihnutím. Tieto opatrenia by mohli zahŕňať, okrem iného:

(a) zabezpečenie toho, že medzinárodná spolupráca, vrátane medzinárodných rozvojových programov, bude začleňujúca a prístupná pre osoby so zdravotným postihnutím;

(b) uľahčenie a podporu budovania kapacít, a to aj prostredníctvom výmeny informácií, skúseností, školiacich programov a osvedčených postupov a delenia sa o ne;

(c) uľahčenie spolupráce v oblasti výskumu a prístupu k vedeckým a technickým poznatkom;

(d) poskytovanie, ak to bude žiaduce, technickej a hospodárskej pomoci, a to aj uľahčením prístupu k prístupným a asistenčným technológiám a delenia sa o ne, a prostredníctvom transferu technológií.

2. Ustanovenia tohto článku nemajú dopad na povinnosť každého štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, plniť si záväzky vyplývajúce z tohto dohovoru.

Článok 33
Vykonávanie na vnútroštátnej úrovni a monitorovanie

1. Zmluvné strany v súlade so svojou vlastnou sústavou riadenia ustanovia v rámci štátnej správy jedno alebo viac kontaktných miest pre problematiku vykonávania tohto dohovoru a budú venovať náležitú pozornosť stanoveniu alebo určeniu koordinačného mechanizmu v rámci štátnej správy s cieľom uľahčiť realizáciu s tým súvisiacich činností v jednotlivých oblastiach a na rôznych úrovniach.

2. Zmluvné strany v súlade so svojím právnym a správnym systémom zachovávajú, posilňujú, zriaďujú alebo ustanovujú na vnútroštátnej úrovni systém zahŕňajúci jeden, prípadne viac nezávislých mechanizmov na presadzovanie, ochranu a monitorovanie vykonávania tohto dohovoru. Pri ustanovovaní alebo zriaďovaní týchto mechanizmov zmluvné strany prihliadajú na zásady týkajúce sa postavenia a činnosti vnútroštátnych inštitúcií na ochranu a podporu ľudských práv.

3. Občianska spoločnosť, najmä osoby so zdravotným postihnutím a ich reprezentatívne organizácie, sa zapájajú do procesu monitorovania a plne sa na ňom zúčastňujú.

Článok 34
Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím

1. Zriaďuje sa Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „výbor“), ktorý vykonáva činnosti uvedené nižšie.

2. V čase, keď tento dohovor nadobudne platnosť, výbor pozostáva z dvanástich odborníkov. Potom, čo dôjde k ďalším šesťdesiatim ratifikáciách alebo pristúpeniach k tomuto dohovoru, sa výbor rozšíri o šesť členov, čím dosiahne maximálny počet osemnásť členov.

3. Členovia výboru vykonávajú svoju funkciu ako súkromné osoby a sú na vysokej morálnej úrovni a majú uznávanú kvalifikáciu a skúsenosti v oblasti, na ktorú sa vzťahuje tento dohovor. Pri navrhovaní svojich kandidátov sú zmluvné strany vyzývané, aby venovali náležitú pozornosť ustanoveniam stanoveným v článku 4 ods. 3 tohto dohovoru.

4. Členov výboru volia zmluvné strany, pričom treba brať do úvahy spravodlivé zemepisné rozdelenie, zastúpenie rozličných foriem civilizácie a hlavných právnych systémov, ako aj vyvážené zastúpenie oboch pohlaví a účasť odborníkov so zdravotným postihnutím.

5. Členovia výboru sú volení na zasadaniach konferencie štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, tajným hlasovaním zo zoznamu osôb navrhnutých štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, spomedzi ich štátnych príslušníkov. Na uvedených zasadaniach, na ktorých kvórum tvoria dve tretiny štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, sú za členov výboru zvolení tí nominanti, ktorí získajú najväčší počet hlasov a absolútnu väčšinu hlasov prítomných a hlasujúcich predstaviteľov štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru,.

6. Prvé voľby sa uskutočnia najneskôr do šiestich mesiacov od dátumu nadobudnutia platnosti tohto dohovoru. Generálny tajomník Organizácie spojených národov najmenej štyri mesiace pred dátumom konania každých volieb pošle štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, list, ktorým ich vyzve, aby do dvoch mesiacov predložili svoje nominácie na členstvo vo výbore. Generálny tajomní následne pripraví zoznam všetkých takto navrhnutých osôb v abecednom poradí s uvedením štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru a ktoré ich nominovali, a predloží ho štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.

7. Členovia výboru sa volia na obdobie štyroch rokov. Môžu byť ešte raz opätovne zvolení. Funkčné obdobie šiestich členov výboru zvolených v prvých voľbách však uplynie na konci druhého roku; mená týchto šiestich členov vylosuje predseda zasadania uvedeného v odseku 5 tohto článku bezprostredne po prvých voľbách.

8. Voľba šiestich ďalších členov výboru sa uskutoční pri príležitosti riadnych volieb v súlade s príslušnými ustanoveniami tohto článku.

9. Ak člen výboru zomrie alebo odstúpi alebo vyhlási, že z akéhokoľvek dôvodu nemôže ďalej vykonávať svoje povinnosti vo výbore, štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru a ktorý nominoval tohto člena, vymenuje na výkon funkcie na zvyšok funkčného obdobia iného odborníka, ktorý má požadovanú kvalifikáciu a spĺňa požiadavky uvedené v príslušných ustanoveniach tohto článku.

10. Výbor si stanoví svoj vlastný rokovací poriadok.

11. Generálny tajomník Organizácie spojených národov poskytne potrebný personál a zariadenie na účinné plnenie funkcií výboru podľa tohto dohovoru a zvolá jeho prvé zasadanie.

12. Členovia výboru ustanoveného na základe tohto dohovoru dostávajú, so súhlasom Valného zhromaždenia Organizácie spojených národov, odmenu z prostriedkov Organizácie spojených národov za podmienok, o ktorých rozhodne Valné zhromaždenie so zreteľom na význam činnosti výboru.

13. Členovia výboru majú nárok na výhody, výsady a imunity expertov misie Organizácie Spojených národov ustanovené v príslušných častiach Dohovoru o výsadách a imunitách Organizácie Spojených národov.

Článok 35
Správy predkladané zmluvnými štátmi

1. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, predloží výboru prostredníctvom generálneho tajomníka Organizácie spojených národov komplexnú správu o opatreniach prijatých na účel plnenia jeho záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru a o pokroku, ktorý v tomto smere dosiahol, a to do dvoch rokov po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru pre príslušný štát, ktorý je jeho zmluvnou stranou.

2. Zmluvné strany následne predkladajú ďalšie správy najmenej každé štyri roky a ďalšie správy predložia vždy, keď ich o to výbor požiada.

3. Výbor rozhoduje o všetkých usmerneniach týkajúcich sa obsahu správ.

4. Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru a ktoré predložili výboru prvú komplexnú správu, nemusia vo svojich ďalších správach opätovne uvádzať informácie, ktoré už predtým poskytli. Vo vzťahu k vypracúvaniu správ pre výbor sú zmluvné strany vyzývané, aby správy pripravovali v rámci otvoreného a transparentného procesu a aby pritom venovali náležitú pozornosť ustanoveniu uvedenému v článku 4 ods. 3 tohto dohovoru.

5. V správach sa môžu uvádzať skutočnosti a ťažkosti ovplyvňujúce mieru plnenia záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru.

Článok 36
Posudzovanie správ

1. Každú správu posudzuje výbor, ktorý podľa vlastného uváženia vypracuje k správe svoje návrhy a všeobecné odporúčania a predloží ich príslušnému štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru. Štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, môže v odpovedi určenej výboru zaslať akékoľvek informácie, pre ktoré sa rozhodol. Výbor môže požiadať od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, ďalšie informácie potrebné pre vykonávanie tohto dohovoru.

2. Ak štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, podá správu s veľkým oneskorením, výbor môže na základe hodnoverných informácií, ktorými disponuje, oznámiť príslušnému štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, že je nutné preskúmať vykonávanie tohto dohovoru v danom štáte, ak príslušná správa nebude predložená do troch mesiacov odo dňa oznámenia. Výbor vyzve príslušný štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, aby sa zúčastnil na takom preskúmaní. Ak štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, odpovie predložením príslušnej správy, uplatňujú sa ustanovenia odseku 1 tohto článku.

3. Generálny tajomník Organizácie spojených národov sprístupní správy všetkým štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru,.

4. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou tohto dohovoru, sprístupnia svoje správy širokej verejnosti vo svojej vlastnej krajine a uľahčia jej prístup k návrhom a všeobecným odporúčaniam týkajúcim sa týchto správ.

5. Výbor podľa vlastného uváženia pošle správy štátov, ktoré sú zmluvnou stranou tohto dohovoru, špecializovaným agentúram, fondom a programom Organizácie Spojených národov a iným príslušným orgánom, a zároveň im adresuje žiadosť alebo informáciu o potrebe odborného poradenstva alebo pomoci, spolu s prípadnými poznámkami a odporúčaniami výboru k týmto žiadostiam alebo informáciám.

Článok 37
Spolupráca zmluvných strán s výborom

1. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, spolupracuje s výborom a pomáha jeho členom pri plnení ich mandátu.

2. V rámci vzájomných vzťahov so štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, výbor venuje náležitú pozornosť spôsobom a prostriedkom zvyšovania vnútroštátnej kapacity na vykonávanie tohto dohovoru, a to aj cestou medzinárodnej spolupráce.

Článok 38
Vzťah výboru s inými orgánmi

V záujme zabezpečenia účinného vykonávania tohto dohovoru a podpory medzinárodnej spolupráce v oblasti, na ktorú sa vzťahuje tento dohovor:

(a) špecializované agentúry a iné orgány Organizácie spojených národov majú oprávnenie byť prítomné pri posudzovaní uplatňovania tých ustanovení tohto dohovoru, ktoré spadajú do ich oblasti pôsobenia. Výbor môže, ak to bude považovať za potrebné, vyzvať špecializované agentúry a iné príslušné orgány, aby poskytli odborné poradenstvo ohľadne vykonávania tohto dohovoru v oblastiach patriacich do ich pôsobnosti. Výbor môže vyzvať špecializované agentúry a iné orgány Organizácie spojených národov, aby predložili správy o vykonávaní tohto dohovoru v oblastiach, ktoré spadajú do oblasti ich činností;

(b) pri plnení svojho mandátu výbor konzultuje, ak je to vhodné, s ďalšími príslušnými orgánmi ustanovenými na základe medzinárodných zmlúv o ľudských právach s cieľom zabezpečiť konzistentnosť ich príslušných usmernení, návrhov a všeobecných odporúčaní k správam a zamedziť duplicite a prekrývaniu vo výkone ich funkcií.

Článok 39
Správa výboru

Výbor každé dva roky predkladá Valnému zhromaždeniu a Hospodárskej a sociálnej rade správu o svojich činnostiach a môže predkladať návrhy a všeobecné odporúčania na základe preskúmania správ a informácií, ktoré dostal od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru. Tieto návrhy a všeobecné odporúčania budú zahrnuté do správy výboru, spolu s prípadnými pripomienkami od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.

Článok 40
Konferencia zmluvných strán

1. Zmluvné strany sa pravidelne stretávajú na konferencii zmluvných strán, aby prerokovali všetky otázky týkajúce sa vykonávania tohto dohovoru.

2. Najneskôr do šiestich mesiacov po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru generálny tajomník Organizácie spojených národov zvolá konferenciu štátov, ktoré sú zmluvnými stranou tohto dohovoru. Následné schôdzky zvoláva generálny tajomník Organizácie spojených národov každé dva roky alebo sa zvolávajú na základe rozhodnutia konferencie štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.

Článok 41
Depozitár

Depozitárom tohto dohovoru je generálny tajomník Organizácie Spojených národov.

Článok 42
Podpis

Tento dohovor je od 30. marca 2007 otvorený na podpis pre všetky štáty a regionálne integračné organizácie v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku.

Článok 43
Súhlas so záväznosťou

Tento dohovor podlieha ratifikácii signatárskymi štátmi a oficiálnemu potvrdeniu signatárskymi regionálnymi integračnými organizáciami. Je otvorený na pristúpenie pre ktorýkoľvek štát alebo regionálnu integračnú organizáciu, ktoré dohovor nepodpísali.

Článok 44
Regionálne integračné organizácie

1. „Regionálna integračná organizácia“ znamená organizáciu ustanovenú zvrchovanými štátmi daného regiónu, na ktorú členské štáty previedli svoje právomoci týkajúce sa záležitostí upravovaných týmto dohovorom. Uvedené organizácie vo svojich dokumentoch o oficiálnom potvrdení alebo pristúpení oznámia rozsah svojich právomocí v záležitostiach upravovaných týmto dohovorom. Následne informujú depozitára o každej podstatnej zmene týkajúcej sa rozsahu svojich právomocí.

2. Odkazy na „zmluvné strany“ v tomto dohovore sa vzťahujú na uvedené organizácie v rámci rozsahu ich právomocí.

3. Na účely článku 45 ods. 1 a článku 47 ods. 2 a 3 sa nezapočítava žiadna listina uložená regionálnou integračnou organizáciou.

4. Regionálne integračné organizácie môžu v záležitostiach spadajúcich do ich právomoci uplatňovať svoje hlasovacie právo na konferencii štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, s počtom hlasov rovnajúcim sa počtu ich členských štátov, ktoré sú je zmluvnými stranami tohto dohovoru. Uvedená organizácia neuplatňuje svoje hlasovacie právo, ak ktorýkoľvek z jej členských štátov toto právo uplatňuje, a naopak.

Článok 45
Nadobudnutie platnosti

1. Tento dohovor nadobúda platnosť tridsiaty deň po dátume uloženia dvadsiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

2. Pre každý štát alebo každú regionálnu integračnú organizáciu, ktoré ratifikovali dohovor, oficiálne ho potvrdili alebo k nemu pristúpili po uložení dvadsiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení, dohovor nadobúda platnosť tridsiaty deň po uložení ich vlastnej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

Článok 46
Výhrady

1. Výhrady, ktoré nie sú zlučiteľné s predmetom a účelom tohto dohovoru, nie sú povolené.

2. Výhrady možno kedykoľvek odvolať.

Článok 47
Zmeny a doplnenia

1. Ktorýkoľvek štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, môže navrhnúť zmenu alebo doplnenie tohto dohovoru a predložiť ich generálnemu tajomníkovi Organizácie spojených národov. Generálny tajomník oznámi štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, všetky navrhnuté zmeny a doplnenia a požiada ich, aby mu oznámili, či sú za zvolanie konferencie štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, na účel prerokovania návrhov a rozhodnutia o nich. V prípade, ak sa do štyroch mesiacov od dátumu tohto oznámenia aspoň jedna tretina štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, vysloví za takú konferenciu, generálny tajomník zvolá túto konferenciu pod záštitou Organizácie Spojených národov. Každú zmenu alebo doplnenie prijaté dvojtretinovou väčšinou štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, prítomných a hlasujúcich na konferencii, predloží generálny tajomník Valnému zhromaždeniu na schválenie a následne na prijatie všetkým štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.

2. Zmena alebo doplnenie prijaté a schválené v súlade s ods. 1 tohto článku nadobudnú platnosť tridsiaty deň potom, keď počet uložených listín o prijatí dosiahne dve tretiny počtu štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru v deň prijatia zmeny alebo doplnenia. Následne táto zmena alebo toto doplnenie nadobudne platnosť pre každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, tridsiaty deň po uložení jeho vlastnej listiny o prijatí. Táto zmena alebo toto doplnenie sú záväzné len pre tie zmluvné strany, ktoré túto zmenu alebo toto doplnenie prijali.

3. Zmena alebo doplnenie prijaté a schválené v súlade s ods. 1 tohto článku, ktoré sa týkajú výlučne článkov 34, 38, 39 a 40, nadobudnú platnosť pre všetky zmluvné strany na tridsiaty deň potom, čo počet uložených listín o prijatí dosiahne dve tretiny z počtu zmluvných štátov v deň prijatia tejto zmeny alebo tohto doplnenia., ak konferencia zmluvných štátov prijme na základe konsenzu takéto rozhodnutie.

Článok 48
Vypovedanie

Zmluvná strana môže vypovedať tento dohovor písomným oznámením generálnemu tajomníkovi Organizácie spojených národov. Vypovedanie nadobudne účinnosť jeden rok odo dňa, keď bolo doručené generálnemu tajomníkovi.

Článok 49
Prístupný formát

Text tohto dohovoru bude dostupný v prístupných formátoch.

Článok 50
Platné znenia

Znenia tohto dohovoru v arabskom, čínskom, anglickom, francúzskom, ruskom a španielskom jazyku majú rovnakú platnosť.

Na dôkaz toho podpísaní splnomocnení zástupcovia, riadne na to poverení svojimi vládami, podpísali tento dohovor.

Opčný protokol k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím

Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, *sa dohodli takto:*

Článok 1

1. Štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, (ďalej len „zmluvná strana“) uznáva právomoc Výboru pre práva osôb so zdravotnými postihnutím (ďalej len „výbor“) prijímať a posudzovať oznámenia predložené osobami alebo skupinami osôb alebo oznámenia predložené v zastúpení osôb alebo skupín osôb, ktoré podliehajú jeho jurisdikcii a ktoré tvrdia, že sú obeťami porušovania ustanovení tohto dohovoru zo strany daného zmluvného štátu.

2. Výbor neprijme žiadne oznámenie, ak sa bude týkať štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, a ktorý nie je zmluvnou stranou tohto protokolu.

Článok 2

Výbor považuje oznámenie za neprípustné, ak:

(a) ide o anonymné oznámenie;

(b) oznámenie predstavuje zneužitie práva predkladať takéto oznámenia, alebo je nezlučiteľné s ustanoveniami dohovoru;

(c) výbor už preskúmal tú istú záležitosť, alebo sa táto záležitosť preskúmala alebo sa skúma v rámci iného postupu medzinárodného prešetrovania alebo riešenia sporov;

(d) neboli vyčerpané všetky dostupné vnútroštátne opravné prostriedky. Toto neplatí v prípade, ak sa uplatňovanie opravných prostriedkov bezdôvodne predlžuje, alebo keď je nepravdepodobné, že prinesie účinnú nápravu;

(e) je zjavne nepodložené alebo nedostatočne opodstatnené; alebo ak

(f) ku skutočnostiam, ktoré sú predmetom oznámenia, došlo predtým, ako tento protokol nadobudol platnosť pre príslušnú zmluvnú stranu, s výnimkou prípadov, keď uvedené skutočnosti pretrvávajú aj po dátume nadobudnutia platnosti tohto protokolu.

Článok 3

S výhradou ustanovení článku 2 tohto protokolu výbor dôverne informuje zmluvná strana o všetkých oznámeniach, ktoré mu bolo predložené. Prijímajúci štát do šiestich mesiacov predloží výboru písomné vysvetlenia alebo vyhlásenia objasňujúce danú záležitosť a prípadné opravné prostriedky, ktoré tento štát použil.

Článok 4

1. Kedykoľvek po prevzatí oznámenia a pred prijatím rozhodnutia o skutkovej podstate, môže výbor poslať príslušnému zmluvnému štátu na neodkladné posúdenie žiadosť, aby zmluvná strana prijala nevyhnutné predbežné opatrenia na zabránenie možnému nenapraviteľnému poškodeniu obete alebo obetí údajného porušovania.

2. Ak výbor uplatní svoju právomoc voľného uváženia na základe ods. 1 tohto článku, nevyplýva z toho rozhodnutie o prípustnosti alebo o skutkovej podstate oznámenia.

Článok 5

Výbor preskúma oznámenia podľa tohto protokolu na neverejných zasadaniach. Po preskúmaní oznámenia výbor postúpi svoje prípadné návrhy a odporúčania príslušnému zmluvnému štátu a navrhovateľovi.

Článok 6

1. Ak výbor dostane hodnoverné informácie nasvedčujúce tomu, že zmluvná strana hrubo alebo systematicky porušuje práva stanovené v dohovore, výbor vyzve túto zmluvnú stranu, aby spolupracovala pri preverovaní uvedených informácií a zaslal k nim svoje vyjadrenie.

2. Po zohľadnení prípadných vyjadrení, ktoré predložila príslušná zmluvná strana, ako aj všetkých ďalších hodnoverných informácií, ktoré má k dispozícii, výbor môže poveriť jedného alebo viacerých svojich členov, aby vykonali vyšetrovanie a bezodkladne o tom podali správu výboru. V oprávnených prípadoch a so súhlasom príslušného štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto protokolu, môže byť do vyšetrovania zahrnutá aj návšteva na území tohto štátu.

3. Po preskúmaní záverov takéhoto vyšetrovania výbor pošle tieto závery príslušnému štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto protokolu, spolu so všetkými pripomienkami a odporúčaniami.

4. Príslušná zmluvná strana predloží výboru svoje vyjadrenie do šiestich mesiacov od dátumu doručenia uvedených záverov, pripomienok a odporúčaní, ktoré mu výbor poslal.

5. Takéto vyšetrovanie je dôverné a vo všetkých fázach konania sa vyžaduje súčinnosť zmluvného štátu.

Článok 7

1. Výbor môže vyzvať príslušnú zmluvnú stranu, aby do svojej správy podľa článku 35 dohovoru zahrnul podrobné údaje o všetkých opatreniach, ktoré prijal v rámci reakcie na vyšetrovanie uskutočnené podľa článku 6 tohto protokolu.

2. V prípade potreby môže výbor po skončení šesťmesačného obdobia uvedeného v článku 6 ods. 4 vyzvať príslušnú zmluvnú stranu, aby ho informovala o opatreniach, ktoré prijala v rámci reakcie na také vyšetrovanie.

Článok 8

Každá zmluvná strana môže pri podpise alebo ratifikácii tohto protokolu alebo pri pristúpení k nemu vyhlásiť, že neuznáva právomoci výboru ustanovené v článkoch 6 a 7.

Článok 9

Depozitárom tohto protokolu je generálny tajomník Organizácie Spojených národov.

Článok 10

Tento protokol je od 30. marca 2007 otvorený na podpis pre všetky signatárske štáty a regionálne integračné organizácie dohovoru v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku.

Článok 11

Tento dohovor podlieha ratifikácii signatárskymi štátmi tohto protokolu, ktoré ratifikovali dohovor, alebo k nemu pristúpili. Podlieha oficiálnemu potvrdeniu signatárskymi regionálnymi integračnými organizáciami tohto protokolu, ktoré oficiálne potvrdili dohovor alebo k nemu pristúpili. Je otvorený na pristúpenie pre ktorýkoľvek štát alebo regionálnu integračnú organizáciu, ktoré ratifikovali alebo oficiálne potvrdili dohovor alebo k nemu pristúpili, a ktoré nepodpísali protokol.

Článok 12

1. „Regionálna integračná organizácia“ znamená organizáciu ustanovenú zvrchovanými štátmi daného regiónu, na ktorú členské štáty previedli svoje právomoci v oblastiach upravovaných dohovorom a týmto protokolom. Uvedené organizácie vo svojich listinách o oficiálnom potvrdení alebo o pristúpení oznámia rozsah svojich právomocí v oblastiach upravených dohovorom a týmto protokolom. Následne informujú depozitára o každej podstatnej zmene rozsahu svojich právomocí.

2. Odkazy na „zmluvné strany“ v tomto protokole sa vzťahujú na uvedené organizácie v rámci rozsahu ich právomocí.

3. Na účely článku 13 ods. 1 a článku 15 ods. 2 sa nezapočítava žiadna listina uložená regionálnou integračnou organizáciou.

4. Regionálne integračné organizácie môžu v záležitostiach spadajúcich do ich právomoci uplatňovať svoje hlasovacie právo na konferencii zmluvných štátov, s počtom hlasov rovnajúcim sa počtu ich členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto protokolu. Uvedená organizácia neuplatňuje svoje hlasovacie právo, ak ktorýkoľvek z jej členských štátov toto právo uplatňuje, a naopak.

Článok 13

1. V závislosti od vstupu dohovoru do platnosti, tento protokol nadobúda platnosť tridsiaty deň po dátume uloženia desiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

2. Pre každý štát alebo každú regionálnu integračnú organizáciu, ktoré ratifikujú alebo oficiálne potvrdia protokol alebo k nemu pristúpia po uložení desiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení, protokol nadobúda platnosť na tridsiaty deň po uložení ich vlastnej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

Článok 14

1. Výhrady, ktoré nie sú zlučiteľné s predmetom a účelom tohto protokolu, nie sú povolené..

2. Výhrady možno kedykoľvek odvolať.

Článok 15

1. Ktorákoľvek zmluvná strana môže navrhnúť zmenu alebo doplnenie tohto protokolu a predložiť ich generálnemu tajomníkovi Organizácie spojených národov. Generálny tajomník oznámi zmluvným štátom všetky navrhnuté zmeny a doplnenia a požiada ich, aby ho vyrozumeli, či sú za zvolanie konferencie zmluvných štátov na účel prerokovania návrhov a rozhodnutia o nich. V prípade, ak sa do štyroch mesiacov od dátumu tohto oznámenia najmenej jedna tretina zmluvných štátov vysloví, že je za zvolanie konferencie, generálny tajomník zvolá konferenciu pod záštitou Organizácie Spojených národov. Každú zmenu alebo doplnenie prijaté dvojtretinovou väčšinou prítomných a hlasujúcich zmluvných štátov predloží generálny tajomník Valnému zhromaždeniu na schválenie a následne zmluvným štátom na prijatie.

2. Zmena alebo doplnenie prijaté a schválené v súlade s ods. 1 tohto článku nadobudnú platnosť na tridsiaty deň potom, čo počet uložených listín o prijatí dosiahne dve tretiny z počtu štátov, ktoré sú zmluvnými štátmi v deň prijatia zmeny alebo doplnenia. Následne zmena alebo doplnenie nadobudne platnosť pre každú zmluvnú stranu na tridsiaty deň po uložení jeho listiny o prijatí. Zmena alebo doplnenie sú záväzné len pre tie zmluvné strany, ktoré ich prijali.

Článok 16

Zmluvná strana môže vypovedať tento protokol písomnou výpoveďou adresovanou generálnemu tajomníkovi OSN. Vypovedanie nadobudne účinnosť jeden rok odo dňa, keď generálny tajomník prevzal uvedené oznámenie.

Článok 17

Text tohto dokumentu bude dostupný v prístupných formátoch.

Článok 18

Znenia tohto protokolu v arabskom, čínskom, anglickom, francúzskom, ruskom a španielskom jazyku majú rovnakú platnosť.

Na dôkaz uvedeného podpísaní splnomocnení zástupcovia, riadne na to poverení svojimi vládami, podpísali tento protokol.